Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

prancūzų

Jis jau išverstas į šias kalbas: fr nl.

Swipe to change

# Išlaidos

Belgija

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie teismo išlaidas Belgijoje. Teismo proceso išlaidos nuodugniau analizuojamos šiuose atvejų tyrimuose:

Šeimos teisė. Santuokos nutraukimas

Šeimos teisė. Vaikų globa

Šeimos teisė. Išlaikymas

Komercinė teisė. Sutartys

Komercinė teisė. Atsakomybė

## Teisininkų užmokesčio nuostatos

### Teismo antstoliai

#### Civilinės bylos

Teismo antstolių užmokestis civilinėse ir komercinėse bylose reglamentuojamas 1976 m. lapkričio 30 d. karaliaus dekretu. 2009 m. įkainiai paskelbti 2008 m. gruodžio 31 d. oficialiajame leidinyje *Moniteur belge*.

**Su dokumentais ir įkainiais galima susipažinti** Belgijos nacionalinių teismo antstolių rūmų interneto svetainėje (skiltis „Įkainiai ir palūkanų normos“, paskui „Visos bylos“) arba Belgijos teisminės valdžios portalo interneto svetainėje (skiltis „Teisės aktai“).

#### Baudžiamosios bylos

Teismo antstolių užmokesčiai baudžiamosiose bylose reglamentuojami 1950 m. gruodžio 28 d. karaliaus dekretu ir 2009 m. sausio 22 d. ministerijos aplinkraščiu. 2009 m. įkainiai paskelbti 2009 m. sausio 12 d. oficialiajame leidinyje *Moniteur belge*.

**Su dokumentais ir įkainiais galima susipažinti** Belgijos nacionalinių teismo antstolių rūmų interneto svetainėje (skiltis „Įkainiai ir palūkanų normos“, paskui „Visos bylos“) arba Belgijos teisminės valdžios portalo interneto svetainėje (skiltis „Teisės aktai“).

### Advokatai

Advokatų užmokesčiai **nereglamentuojami**. Advokatai juos nustato savo nuožiūra; klientas ir advokatas gali dėl jų derėtis, tačiau advokatas jį vis dėlto turi nustatyti neviršydamas pagrįstos ribos. Advokatūra gali tikrinti, ar advokatas šios ribos neviršija.

**Galimi keli užmokesčio apskaičiavimo būdai:** užmokestis už valandą, užmokestis už paslaugą, užmokestis pagal bylos vertę (ginčo vertės procentas) ir kt. Pagal Belgijos teisenos kodekso 446b straipsnį susitarti dėl užmokesčio tik atsižvelgiant į bylos baigtį draudžiama. Advokatas savo klientui turi iš anksto pranešti, pagal kokį metodą jis apskaičiuoja užmokestį. Belgijoje advokatų užmokesčiai pridėtinės vertės mokesčiu neapmokestinami.

## Nustatytosios teismo išlaidos

### Nustatytosios civilinio proceso išlaidos

### Nustatytosios civilinio proceso šalių išlaidos

Teismų išlaidos Belgijoje yra nustatytosios. **Išlaidos kinta atsižvelgiant į teismą**, kuriam pateikta nagrinėti byla, **ir proceso etapą** (pirmoji ar apeliacinė instancija).

Teismo proceso išlaidoms taikomi Teismo kodekso 1017 ir sekantys straipsniai. 1018 straipsnyje nurodytos išsamios išlaidos, įeinančios į teismo išlaidas.

Teismo išlaidas sudaro:

įvairūs mokesčiai, teismo raštinės ir registracijos mokesčiai. Raštinės mokesčiai, apimantys mokesčius už įrašymą į registrą, akto surašymą ir kopijavimą, išsamiai apibūdinti Registracijos, hipotekos ir teismo raštinės mokesčių kodekso 268 ir sekančiuose straipsniuose;

išlaidos, honorarai ir atlyginimas už teismo aktų parengimą;

teismo sprendimo kopijavimo išlaidos;

visų ikiteisminio tyrimo priemonių išlaidos, visų pirma mokestis liudytojams ir ekspertams. Mokesčio ir kompensacijų liudytojams sumos nustatytos 1972 m. liepos 27 d. karaliaus dekretu;

teisėjų, teismo raštinės darbuotojų ir bylos šalių kelionės bei pragyvenimo išlaidos, jeigu atvykti jiems įsakė teisėjas, ir aktų išlaidos, jeigu jie parengti tik proceso tikslu;

1022 straipsnyje nurodyta proceso kompensacija;

pagal 1734 straipsnį paskirto tarpininko užmokestis, honoraras ir išlaidos.

1019 straipsnyje nurodyta, kad **registracijos mokesčiai**, įeinantys į teismo išlaidas, apima:

nustatytąjį bendrą mokestį,

nustatytuosius specialius mokesčius ir

mokesčius, mokėtinus už sprendimus, susijusius su piniginių lėšų ar vertybinių popierių priteisimu, nustatymu ar kreditorių reikalavimų patenkinimo tvarkos nustatymu.

Kai kuriais atvejais, **jeigu ieškovas ar į bylą įstojusi šalis nėra belgai, o atsakovas – belgas**, atsakovas gali prašyti, kad ieškovas arba į bylą įstojusi šalis pateiktų **garantiją** su procesu susijusių nuostolių atlyginimui užtikrinti, nebent sudarytas tarptautinis susitarimas, kuriame numatyta atleisti nuo šios prievolės, ir išskyrus atskirus atvejus. Ši nuostata įtvirtinta Teismo kodekso 851 straipsnyje.

Taip pat prireikus turi būti atsižvelgiama į teismo antstolio, advokatų (žr. pirmiau), vertėjų raštu ir žodžiu (žr. toliau) išlaidas.

### Civilinio proceso etapas, kuriuo šalis turi mokėti nustatytąsias išlaidas

Kai kurie mokesčiai turi būti mokami prieš pateikiant ieškinį. Antai **raštinės mokestis** imamas įrašant į registrą.

Išlaidos, patiriamos nagrinėjant bylą, paprastai apmokamos vykstant procesui.

Kai kurioms išlaidoms apmokėti būtina pateikti **avansą**. Pavyzdžiui, tyrimo priemonės prašanti šalis moka avansą ekspertams. 953 straipsnyje taip pat nurodyta, kad apklausti liudytoją prašanti šalis prieš šią apklausą teismo kancleriui tiesiogiai turi sumokėti avansą, kurį sudaro mokesčio ir išlaidų (kelionės ir kt.) kompensacijos suma.

Kartais teismo išlaidas apmoka advokatas, todėl jos įtraukiamos į jo išlaidų ir užmokesčio apskaitą.

**Nustatytosios baudžiamojo proceso išlaidos**

**Nustatytosios visų baudžiamojo proceso šalių išlaidos**

Baudžiamojo proceso nustatytųjų išlaidų klausimas reglamentuojamas 1950 m. gruodžio 28 d. karaliaus dekreto 91 ir sekančiais straipsniais.

**Baudžiamojo proceso etapas, kuriuo šalis turi mokėti nustatytąsias išlaidas**

Baudžiamojo proceso nustatytųjų išlaidų klausimas reglamentuojamas 1950 m. gruodžio 28 d. karaliaus dekreto 91 ir sekančiais straipsniais.

**Konstitucinio proceso išlaidos**

**Nustatytosios konstitucinio proceso bylos šalių išlaidos**

Vienintelės išlaidos, kurias turi apmokėti konstitucinio proceso bylos šalys, – tai registruoto laiško **siuntimo išlaidos**.

## Kokią išankstinę informaciją gali pateikti teisinis atstovas (advokatas)?

**Informacija apie šalių teises ir pareigas**

Pagal profesinės etikos taisykles advokatai savo klientams privalo suteikti informaciją ir jiems patarti. Tai reiškia, kad advokatas savo klientui suteikia **informaciją apie jo teises ir pareigas**.

Be to, advokatas savo klientams turi pranešti apie **savo užmokesčio apskaičiavimo metodą**.

## Informacijos apie teismo išlaidas šaltiniai

**Kur galima rasti informacijos apie teismo išlaidas Belgijoje?**

Informacijos šiuo klausimu pateikiama Federacinės viešosios teisingumo tarnybos interneto svetainėje, Teismų sistemos modernizavimo komisijos interneto svetainėje (skiltis „Teisinė informacija“) arba teisininkų profesijų interneto svetainėse.

Panaši informacija taip pat gali būti pateikiama teisės aktuose arba paprašius ją gali suteikti teismo kancleris ar advokatas.

**Kokiomis kalbomis galima rasti informacijos apie teismo išlaidas Belgijoje?**

Ši informacija pateikiama olandų ir prancūzų kalbomis.

**Kur rasti informacijos apie tarpininkavimą?**

Informacija apie tarpininkavimą pateikiama Federacinės viešosios teisingumo tarnybos interneto svetainėje (skiltyje „Leidiniai“) ir Federacinės tarpininkavimo komisijos interneto svetainėje.

**Kur rasti papildomos informacijos apie išlaidas?**

**Teismo išlaidų interneto svetainė**

Žr. pirmiau.

**Kur rasti informacijos apie vidutinę proceso trukmę?**

Informaciją apie apytikslę proceso trukmę gali suteikti advokatas. Trukmė priklauso **nuo proceso rūšies** ir **nuo teismo**, kuriam norima pateikti ieškinį.

**Kur rasti informacijos apie vidutines bendras proceso išlaidas?**

Informaciją apie apytiksles proceso išlaidas gali suteikti advokatas. Išlaidos priklauso **nuo proceso rūšies** ir **nuo teismo**, kuriam norima pateikti ieškinį.

## Pridėtinės vertės mokestis (PVM)

**Kur rasti informacijos šiuo klausimu? Kokios taikomos normos?**

Skelbiamoje informacijoje apie išlaidas PVM neįskaičiuojamas. Taikoma PVM norma – 21 %.

## Teisinė pagalba

**Civilinės teisenos srityje taikytina pajamų riba**

Šis klausimas reglamentuojamas Belgijos teismų kodekso 508/1 ir sekančiais straipsniais.

**Pirminė teisinė pagalba** nemokama visiems. Tai pirmoji teisinė konsultacija, kai suteikiama aiškesnė:

praktinė informacija,

teisinė informacija,

pirminė nuomonę arba siunčiama į specializuotą įstaigą.

Šią pirmąją konsultaciją teikia teisės specialistai, ji **visiškai nemokama**, kad ir kokios būtų pajamos.

**Teikiant antrinę teisinę pagalbą** asmenims, kurie dėl gaunamų pajamų negali sumokėti advokatui užmokesčio, suteikiama galimybė gauti visiškai arba iš dalies nemokamą advokato pagalbą. Advokatas padeda konsultuodamas ir gindamas. 2003 m. gruodžio 18 d. karaliaus dekrete nustatytos sąlygos, kuriomis teikiama visiškai arba iš dalies nemokama antrinė teisinė pagalba ir teisminė pagalba.

**Visiškai nemokamą** teisinę pagalbą dėl savo socialinės padėties **gauna**:

visi asmenys, gyvenantys vieni, kurių grynosios mėnesinės pajamos mažesnės nei 944 EUR;

visi asmenys, gyvenantys vieni ir išlaikantys kitą asmenį, kurių grynosios mėnesinės pajamos mažesnės nei 1 213 EUR (+ 163,47 EUR vienam išlaikomam asmeniui);

visi šeimą turintys asmenys (susituokę arba gyvenantys kartu nesusituokę), kurių šeimos grynosios mėnesinės pajamos mažesnės nei 1 213 EUR (+ 163,47 EUR vienam išlaikomam asmeniui);

visi asmenys, gaunantys socialinės integracijos pašalpą arba socialinę pagalbą;

visi asmenys, gaunantys pagyvenusių asmenų minimaliąsias pajamas (GRAPA);

visi asmenys, gaunantys neįgaliųjų, kuriems nemokama integracijos pašalpa, kompensaciją;

visi asmenys, išlaikantys minimaliąsias šeimos išmokas gaunantį vaiką;

visi socialinio būsto nuomininkai, kurie Flandrijos ir Sostinės Briuselio regionuose moka nuomos mokestį, lygų pusei bazinio nuomos mokesčio, arba Valonijos regione moka minimalų nuomos mokestį;

visi nepilnamečiai;

visi užsieniečiai, norintys pateikti prašymą išduoti leidimą gyventi arba administracine ar teismine tvarka apskųsti sprendimą, priimtą taikant užsieniečių atvykimo į šalį, buvimo, įsikūrimo ir išsiuntimo įstatymus;

visi prieglobsčio prašytojai, visi asmenys, pateikę pareiškimą ar prašymą pripažinti pabėgėlio statusą arba pateikę prašymą pripažinti perkeltojo asmens statusą;

asmuo, dalyvaujantis bendro skolų reguliavimo procedūroje arba norintis pateikti bendro skolų reguliavimo prašymą.

**Darant prielaidą, kad pajamos nepakankamos** (prielaida gali būti panaikinta), nemokamą teisinę pagalbą gauna:

visi Nedelsiamo atvykimo į teismą įstatyme nurodyti asmenys, laikomi laisvės atėmimo vietose, arba visi jame nurodyti kaltinamieji, laikomi pakankamų pajamų negaunančiais asmenimis, nebent įrodoma kitaip;
visi psichikos ligomis sergantys asmenys, kuriems taikoma 1990 m. birželio 26 d. Asmenų apsaugos nuo psichikos ligomis sergančių asmenų įstatyme nustatyta priemonė ir kurie laikomi pakankamų pajamų negaunančiais asmenimis, nebent įrodoma kitaip;
Nedelsiamo atvykimo į teismą įstatyme nurodyti atsakovai.
**Iš dalies nemokamą** pagalbą (šiuo atveju advokatas už savo paslaugas gali prašyti mažesnio užmokesčio) gauna:
visi asmenys, gyvenantys vieni, kurių grynosios mėnesinės pajamos yra 944–1 213 EUR;
visi asmenys, gyvenantys vieni ir išlaikantys kitą asmenį, kurių grynosios mėnesinės pajamos yra 1 213–1 480 EUR (+ 163,47 EUR vienam išlaikomam asmeniui);
visi susituokę arba kartu šeimoje gyvenantys nesusituokę asmenys, kurių šeimos grynosios mėnesinės pajamos yra 1 213–1 480 EUR (+ 163,47 EUR vienam išlaikomam asmeniui).
Nurodytos sumos kiekvienais metais koreguojamos atsižvelgiant į vartotojų kainų indekso raidą.
**Teisminė pagalba** susijusi su teismo išlaidomis. Jeigu klientas neturi pakankamai lėšų teismo išlaidoms padengti, jis pats arba per savo advokatą gali kreiptis į teisminės pagalbos biurą. Atsižvelgus į prastą finansinę padėtį, jis gali būti visiškai arba iš dalies atleistas nuo prievolės apmokėti antstolio, eksperto ir kt. išlaidas. Šis klausimas reglamentuojamas Teismų kodekso 664 ir sekančiais straipsniais.

**Kokiomis sąlygomis kaltinamasis baudžiamajame procese, nusikaltimo auka arba kaltinamasis gali gauti teisinę pagalbą?**

Sąlygos, kuriomis teisinę pagalbą gali gauti kaltinamasis baudžiamajame procese, nusikaltimo auka arba kaltinamasis, yra tokios pat kaip nurodytos pirmiau.

**Ar yra nemokamų procesų?**

Taip, pavyzdžiui, procesas, kuriuo siekiama bendrai sureguliuoti skolas arba būti šalimi teismo procese, yra nemokamas.

**Kada bylą pralaimėjusi šalis turi padengti bylą laimėjusios šalies išlaidas?**

**Civilinės ir komercinės bylos**

Pagal 1017 ir sekančius straipsnius **teismo išlaidas** (teismo antstolio, ekspertų, teismų ir kt. išlaidas) paskelbus sprendimą paprastai **apmoka pralaimėjusioji šalis**.

Į teismo išlaidas įeina nustatytoji bylą laimėjusios šalies išlaidų ir advokato užmokesčio suma, kurią apmoka pralaimėjusioji šalis. Ši suma vadinama **proceso kompensacija** – tai nustatytoji suma, apskaičiuojama pagal įkainių lentelę, parengiamą atsižvelgiant į su byla susijusias sumas. Suma nebūtinai padengiamos visos užmokesčio išlaidos. Šią proceso kompensaciją sudarančios sumos nustatytos 2007 m. spalio 26 d. karaliaus dekretu. Nustatyta mažiausia ir didžiausia suma; kompensacijos sumą turi įvertinti teisėjas neviršydamas šio intervalo.

Tam tikrais atvejais teismas gali ne priteisti teismo išlaidas apmokėti pralaimėjusiajai šaliai, o šį klausimą išspręsti kitaip (padalyti išlaidas ir pan.).

**Baudžiamosios bylos**

Jeigu kaltinamasis ir pagal civilinę teisę atsakingi asmenys nuteisiami, paprastai jie privalo apmokėti proceso išlaidas ir proceso kompensaciją (nustatytąją bylą laimėjusios šalies išlaidų ir advokato užmokesčio sumą – žr. dalį „Civilinės ir komercinės bylos“). Tačiau jeigu kaltinamieji ir pagal civilinę teisę atsakingi asmenys nenuteisiami, o civilinį ieškinį pateikusi šalis pralaimi, šiai šaliai galima arba privaloma priteisti valstybei ir kaltinamajam apmokėti visas proceso išlaidas arba jų dalį ir proceso kompensaciją. Tam tikrais atvejais proceso išlaidas apmoka valstybė. Šios normos įtvirtintos **Baudžiamojo proceso kodeksu**.

**Ekspertų užmokestis**

**Civilinės ir komercinės bylos**

Ekspertų užmokestis **nereglamentuojamas**, užmokesčio sumą jie nustato savo nuožiūra. Teisėjas šį užmokestį tikrina nedaug (jis gali įsikišti, jei šalys ir ekspertas nesutaria), tačiau teisės akto, kuriuo būtų nustatytos ekspertų užmokesčio sumos, nėra. Šis klausimas reglamentuojamas Teismų kodekso 987 bei sekančiais straipsniais ir 1933 m. gegužės 24 d. karaliaus dekretu.

Tačiau 2003 m. lapkričio 14 d. karaliaus dekrete **nustatytas** darbo ginčų teismų paskirtų ekspertų, vykdančių **sveikatos patikras**, užmokesčio įkainis ir išlaidos; šios patikros susijusios su:
bylomis dėl neįgaliųjų pašalpų;
šeimos išmokomis pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems asmenims;
nedarbo draudimu ir
privalomojo sveikatos draudimo sistema ir kompensacijomis.

**Baudžiamosios bylos**

Ekspertų užmokestis baudžiamosiose bylose **reglamentuojamas** 1950 m. gruodžio 28 d. karaliaus dekretu ir 2009 m. sausio 22 d. ministerijos aplinkraščiu. 2009 m. įkainiai paskelbti 2009 m. sausio 12 d. oficialiajame leidinyje *Moniteur belge*.

Su dokumentais galima susipažinti Teismų sistemos modernizavimo komisijos interneto svetainėje (skiltis „Teisinė informacija“, „Specialistai“, „Įkainiai“, „Teismo išlaidos“) arba Belgijos teisminės valdžios portalo interneto svetainėje (skiltis „Teisės aktai“).

**Vertėjų raštu ir žodžiu užmokestis**

Vykstant procesui gali prireikti vertėjo raštu arba žodžiu paslaugų. Šių paslaugų reikia, jeigu dokumentai pateikiami ne proceso kalba arba liudytojas nekalba kita kalba. Vertėjo taip pat reikia, jeigu šalis kalba ne proceso kalba ir nesupranta proceso kalbos arba teisėjas nesupranta šios šalies vartojamos kalbos.

Taikytinos normos nustatytos **1935 m. birželio 15 d. Kalbų vartojimo teismuose įstatymu.**

**Baudžiamosios bylos**

Vertėjų raštu ir žodžiu užmokestis baudžiamosiose bylose **reglamentuojamas** 1950 m. gruodžio 28 d. karaliaus dekretu ir 2009 m. sausio 22 d. ministerijos aplinkraščiu. 2009 m. įkainiai paskelbti 2009 m. sausio 12 d. oficialiajame leidinyje *Moniteur belge*.

Su dokumentais galima susipažinti Teismų sistemos modernizavimo komisijos interneto svetainėje (skiltis „Teisinė informacija“, „Specialistai“, „Įkainiai“, „Teismo išlaidos“) arba Belgijos teisminės valdžios portalo interneto svetainėje (skiltis „Teisės aktai“).

**Susijusios nuorodos**

Federacinė viešoji teisingumo tarnyba

Teismų sistemos modernizavimo komisija

**Susiję priedai**

Belgijos išlaidų skaidrumo tyrimo ataskaita PDF (829 Kb) en

Paskutinis naujinimas: 21/12/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.